

Artykuł 5

Równość i niedyskryminacja

- 1. Państwa Strony uznają, że wszyscy ludzie są równi wobec prawa i są uprawnieni, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, do jednakowej ochrony prawnej i jednakowych korzyści wynikających z prawa.**
- 2. Państwa Strony zakazą jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i zagwarantują osobom niepełnosprawnym jednakową dla wszystkich i skuteczną ochronę przed dyskryminacją z jakichkolwiek względów.**
- 3. W celu popierania równości i likwidacji dyskryminacji, Państwa Strony podejmą wszelkie odpowiednie kroki celem zapewnienia racjonalnych usprawnień.**
- 4. Za dyskryminację w rozumieniu niniejszej konwencji nie będą uważane szczególne środki, które są niezbędne celem przyspieszenia osiągnięcia lub zagwarantowania faktycznej równości osób niepełnosprawnych.**

1. RÓWNOŚĆ WOBEC PRAWA

Konstytucja RP stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji. Wyjątki od tej zasady, odnoszące się do cudzoziemców, określa ustawa.

Ustawodawstwo zwykle zawiera przepisy zakazujące dyskryminacji w różnych obszarach życia.

Informacje szczegółowe przedstawione zostały w związku z innymi artykułami konwencji.

2. MOŻLIWOŚĆ POWOŁYWANIA SIĘ NA PRAWO CELEM OCHRONY LUB DOCHODZENIA PRAW, NA ZASADZIE RÓWNOŚCI Z INNYMI OSOBAMI

Prawo nie różnicuje ze względu na niepełnosprawność lub inne cechy możliwości dochodzenia naruszonych praw.

Konstytucja ustanawia gwarancje równości wobec prawa. W szczególności stwierdza, że:

- każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej,
- ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.
- każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, a wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa,
- każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji,
- każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach określonych w ustawie, do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej.

Kodeks cywilny reguluje kwestię naruszenia dóbr osobistych. Osoba dyskryminowana może domagać się: zaniechania bezprawnego działania, usunięcia jego skutków, zadośćuczynienia pieniężnego i naprawienia szkody majątkowej. Osobom dyskryminowanym służą wszystkie środki odwoławcze przewidziane Kodeksie postępowania cywilnego na zasadach ogólnych, niezależnie od przyczyny dyskryminacji. Osoba, która dopuści się działań naruszających dobro osobiste lub zagrażających temu dobru, aby uwolnić się od odpowiedzialności musi wykazać przesłanki braku bezprawności swego działania (ciężar dowodu spoczywa na pozwanym). Dodatkowo zasadę równego traktowania zabezpiecza rozwiązanie, zgodnie z którym organizacje społeczne, do których zadań statutowych należy ochrona równości oraz niedyskryminacji mogą o roszczenia z tego zakresu wytaczać za zgodą obywateli powództwa na ich rzecz oraz, za zgodą powoda, wstępować do postępowania w każdym jego stadium.

Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje, że przedmiotem skargi może być zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw. Osoba, która czuje się dyskryminowana przez organ administracji publicznej może wystąpić ze skargą na ten organ do organu sprawującego nadzór nad organem, który dopuścił się naruszenia. Ponadto może również wystąpić z powództwem cywilnym, niezależnie od skargi złożonej do organu administracji.

Kodeks pracy stanowi, że osoba, wobec której pracodawca naruszył zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, ma prawo do odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalone na podstawie odrębnych przepisów.

Informacje szczegółowe dotyczące gwarancji dochodzenia praw przedstawione zostały w związku z innymi artykułami konwencji zawierającymi szczegółowe postanowienia.